Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht Borne 2026

Totaalbeeld 2026: Groen					
Financiën	Omgevingsrecht VTH	Ruimtelijke Ordening	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Groen	Groen	Groen	Groen	Groen	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen
De provincie heeft de wettelijke taak om toezicht te houden op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken. In Overijssel doen we dat vanuit het uitgangspunt van **partnerschap**, zoals vastgelegd in de herziene Overijsselse Bestuursovereenkomst IBT (2022). Provincie en gemeenten werken samen aan een sterke kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit de eigen rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheden.

Beoordelingskader IBT
De beoordeling is gebaseerd op het geactualiseerde IBT-beoordelingskader dat, na afstemming met de gemeenten, in december 2025 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Het interbestuurlijk toezicht in Overijssel omvat de domeinen: Financiën, Omgevingsrecht VTH, Ruimtelijke Ordening (voorheen Wro), Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed.

Voor Financiën betreft het toezicht op de begroting; voor de overige domeinen gaat het om toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken. Voor de oranje en rode domeinen voert de provincie het inhoudelijke gesprek met de gemeente over de gesignaleerde risico's en mogelijke verbeteringen.

Vanaf 2026 gaan we met gemeenten in gesprek om samen het interbestuurlijk toezicht op Erfgoed verder te verdiepen, waarbij de kwaliteit van gemeentelijke erfgoedzorg in de praktijk meer aandacht zal krijgen.

Totaalbeeld van de gemeente: Groen

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen samen het integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de zes domeinen.
Voor 2026 kleurt het totaalbeeld **groen**, net als in 2024 en 2025.

De kleur heeft een **signaalfunctie**. Een oranje of rode kleur betekent dat de provincie risico's ziet die aandacht vragen. Conform de Bestuursovereenkomst IBT en het beoordelingskader gaat de provincie hierover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen

Alle domeinen binnen het IBT kleuren groen. De gemeente voldoet daarmee aan de criteria uit het beoordelingskader. Dit is een mooi resultaat waarvoor uw gemeente complimenten verdient.

Voor het domein **VTH** is in 2025 een reality check uitgevoerd naar de actualiteit van omgevingsvergunningen. De uitkomsten laten zien dat het inzicht in de actualiteit en de opvolging van (wettelijk) benodigde actualisaties beperkt is. Dit is meegenomen in het beeld voor Omgevingsrecht VTH en opgenomen als verbeterpunt voor 2026.

Totaalbeeld IBT

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	**Beoordeling** Uw gemeente blijft onder het repressieve toezicht (regulier toezicht) vallen. Dat betekent dat u de begroting 2026 zonder onze goedkeuring kunt uitvoeren. De begroting 2026 is structureel en reëel in evenwicht: de structurele baten zijn voldoende om de structurele lasten te dekken. Daarnaast achten wij de ramingen realistisch. Hiermee voldoet u aan de wettelijke criteria. Ook is het u gelukt om een structureel en reëel sluitende meerjarenraming op te stellen. **Context** De IBT-kleur voor 2025 voor Borne was oranje. Het opstellen van de nieuwe begroting vond plaats in een context van aanzienlijke onzekerheden. In de vorige begroting (2025) werden nog grote tekorten verwacht vanaf 2026. Om de ambities te kunnen blijven realiseren, waren bezuinigingen noodzakelijk. De gemeenteraad heeft bij de kadernota voornamelijk financieel-technische ombuigingen vastgesteld, wat heeft geleid tot een sluitende begroting 2026 en meerjarenraming. Hierdoor kleurt de gemeente in 2026 groen. De jaarrekening 2024 sluit met een positief saldo. De verwachting is dat ook de jaarrekening 2025 positief uitvalt; de halfjaarrapportage 2025 is eveneens met een positief resultaat vastgesteld. Daarnaast beschikt de gemeente Borne over voldoende weerstandscapaciteit. **Toelichting beoordeling** Wij constateren dat u een sluitende begroting 2026 heeft vastgesteld. Om dit te bereiken zijn ombuigingen en bezuinigingen opgenomen. Wij zien de voortgang hiervan graag terug in de volgende P&C-documenten, zodat zowel u als wij de realisatie goed kunnen volgen.	Groen	1. Geraamde uitgaven en inkomsten structureel en reëel in evenwicht en, 2. Uit meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd en, 3. Er is, voor zover bekend, geen sprake van bestuurlijke relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. Intensiteit toezicht: laag • Begroting vergt geen goedkeuring. • Regulier ambtelijk en bestuurlijk contact (≤ 2 x per jaar). • Monitoren begrotingswijzigingen. • Themaonderzoeken. • Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. • Opvragen nota's deel onderwerpen financiële positie.
Omgevings-recht VTH	Op basis van de uitgevoerde IBT-toets, de onderlinge samenhang van de documenten en de gevoerde gesprekken is het kleurbeeld voor de gemeente Borne vastgesteld op groen. Verbeterpunten vorig jaar De gemeente is aan de slag gegaan met de verbeterpunten uit het beeld 2025. Dit heeft op veel onderdelen tot verbetering geleid, maar op enkele punten is verdere verbetering nodig. **Beleidskader** Op 10 december 2024 heeft de gemeente Borne het geactualiseerde VTH-beleidsplan voor de thuistaken vastgesteld. Het beleid bevat onder meer een probleemanalyse, strategieën, meerjaren doelen en een risicoanalyse voor de bouw- en RO-taken. Ook is vastgelegd hoe Borne omgaat met de uitvoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. In het uitvoeringsprogramma 2026 is opgenomen dat de risicoanalyse in 2025 is herzien; deze analyse is als bijlage toegevoegd. Het uniforme regionale VTH-beleid voor de taken die bij de Omgevingsdienst Twente (ODT) zijn belegd, is in 2023 vastgesteld. Dit beleidsplan bevat onder meer een probleemanalyse, strategieën en doelen. Enkele doelen vragen nog om nadere uitwerking. Voor toezicht wordt	Groen	**Inzicht in uitvoering en handhaving** Sluitende beleids- en uitvoering-cyclus, die voldoet aan de beoordeling criteria. Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld. <u>Intensiteit toezicht: laag</u> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	(gedeeltelijk) gewerkt met het dynamisch Risicoprioriteringsinstrument (RPI). De toepassing daarvan is in ontwikkeling, maar nog onvoldoende inzichtelijk in hoe risico-inschattingen doorwerken in prioriteitenstelling en toezichtplanning. **Uitvoeringsprogramma** Het uitvoeringsprogramma 2026 is tijdig vastgesteld. Het document beschrijft duidelijk welke activiteiten worden uitgevoerd. Op basis van inhoudelijke en kwaliteitsdoelen zijn SMART geformuleerde focuspunten opgenomen die bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelen. Nog niet alle doelen uit het beleid zijn opgenomen. Het programma geeft inzicht in de activiteiten voor de thuistaken, de wijze waarop aan de beleidsdoelen wordt gewerkt en in de beschikbare en benodigde capaciteit. Ook het uitvoeringsprogramma 2026 voor de taken die bij de ODT zijn belegd, is tijdig vastgesteld. De activiteiten voor Borne zijn hierin duidelijk benoemd. De doelstellingen uit het beleidsplan zijn grotendeels overgenomen. Het programma laat zien dat voor de meeste deskundigheidsgebieden wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria. Voor Borne zijn actualisatietoetsen gepland en slechts één actualisatie van vergunningen. Tevens blijkt dat er capaciteitstekorten zijn voor het uitvoeren van alle geplande werkzaamheden. **Rapportage en evaluatie** Het jaarverslag 2024 voor de thuistaken is tijdig vastgesteld. Het biedt inzicht in de uitgevoerde activiteiten en geeft de realisatie van een deel van de VTH-beleidsdoelen weer. Ook wordt inzicht gegeven in het voldoen aan de kritieke massa zoals opgenomen in de kwaliteitscriteria 2.3. Het jaarverslag 2024 voor de taken die bij de ODT zijn belegd, is eveneens tijdig vastgesteld. Het biedt inzicht in de activiteiten en deels in de realisatie van de doelen, maar dit blijft nog onvoldoende. Voor Borne zijn in 2024 geen actualisatietoetsen uitgevoerd en geen vergunningen geactualiseerd. Een realitycheck van het IBT in 2025 laat zien dat een groot deel van de relevante vergunningen al jaren niet is geactualiseerd en dat onvoldoende inzicht bestaat in welke vergunningen geactualiseerd moeten worden. **Verbeterpunten 2026** De gemeente Borne krijgt de volgende verbeterpunten mee: 1. Zorg voor een heldere en consistente koppeling van de doelen uit het VTH-beleid aan het uitvoeringsprogramma 2027 en maak in het jaarverslag 2025 inzichtelijk in hoeverre deze doelen zijn gerealiseerd. 2. Werk indicatoren en streefwaarden voor de doelen uit het regionale VTH-beleid verder uit en maak de realisatie hiervan inzichtelijk in het jaarverslag 2025. 3. Concretiseer en implementeer in 2026 de inzet van het regionale dynamisch RPI, zodat duidelijk wordt hoe RPI-uitkomsten de toezichtplanning sturen.		

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	4. Breng de actualiteit van alle relevante vergunningen bij de ODT in beeld en actualiseer deze waar nodig binnen de wettelijke termijnen. 5. Zorg dat het uitvoeringsprogramma 2027 voor de ODT-taken aansluit bij de vastgestelde begroting 2027, zodat voldoende middelen beschikbaar zijn.		
Ruimtelijke Ordening (voorheen Wro)	De gemeente Borne beschikt over een actuele omgevingsvisie krachtens de Omgevingswet. Er wordt gewerkt met een Omgevingsplan van rechtswege. Bij strijd met het Omgevingsplan wordt gewerkt met BOPA-procedures of een wijziging via de STOP/TPOD-standaard.	Groen	*Intensiteit toezicht: laag* • Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. • Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. • Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
Informatie- en archiefbeheer	**Beoordeling** Het beeld is gebaseerd op het Jaarverslag archiefzorg en -beheer Gemeente Borne 2024 (kenmerk 25int03340), ontvangen op 18 september 2025, inclusief KPI-rapportage en het verificatiebezoek van 6 oktober 2025. Hiermee voldoet Borne aan de informatieafspraken in het kader van het IBT. De antwoorden in de KPI-rapportage mogen uitgebreider zijn om de raad en de toezichthouder beter te informeren over de voortgang van het informatiebeheer. De aandachtspunten uit 2025 zijn opgepakt, het beeld is over de hele linie positief en Borne geeft goed invulling aan het zorgdragerschap. Dit leidt tot de kleur groen. **SIO** Borne heeft een multidisciplinair informatiebeheeroverleg ingericht waarin, indien nodig met een externe deskundige, de volgende onderwerpen worden geagendeerd: • gemeentelijke hotspots • voorstellen voor een selectielijst • advisering over vervreemding van archieven In 2025 zijn het hotspotbeleid en de hotspotmonitor vastgesteld. Er zijn momenteel geen hotspots aan de orde. Wij constateren dat enkele afwijkingen van de selectielijst mogelijk niet rechtmatig zijn, omdat de archivaris niet is aangewezen en niet beschikt over een mandaat van B&W. Dit moet worden hersteld. **Kwaliteitszorg** Het aantrekken van een kwaliteitsmedewerker informatiebeheer heeft aantoonbaar geleid tot verbetering van dossiervorming en dossiercompleetheid. Microsoft 365 en SharePoint worden uitsluitend ingericht voor samenwerking en projecten. **Archiefbewerking** Het archiefblok 1960–2000 (220 m1) is in 2025 overgebracht, waarmee de eerder geconstateerde achterstand is weggewerkt. Archiefbewaarplaats De bouw van de nieuwe archiefbewaarplaats in het Huis van Borne is vrijwel afgerond. Op 6 oktober 2025 heeft een visuele inspectie plaatsgevonden.	Groen	Zorg voor en beheer van archief op orde *Intensiteit toezicht:* laag Frequentie algemeen inspectie bezoek: eens per 3 jaar. Jaarlijks door zorgdrager vastgestelde horizontale verslaglegging via KPI's of vergelijkbaar, ontvangen door gedeputeerde staten. Een groene score is uitgesloten als vastgestelde verslagen niet door gedeputeerde staten zijn ontvangen.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	De informatievoorziening en samenwerking met de projectleider verlopen goed. Voor het digitale e-depot is Borne aangesloten bij het regionale project in Twents verband. Aandachtspunten 2026 • Overzicht van alle (vak)applicaties met te bewaren (B)-informatie • Vernietigingsmogelijkheden in (nieuwe) applicaties • Rechtmatige besluitvorming rondom afwijkingen van de selectielijst		
Huisvesting statushouders	Gemeenten krijgen per 1 januari en 1 juli een taakstelling voor het huisvesten van statushouders. De jaarlijkse IBT-beoordeling toetst of deze taakstellingen over het gehele jaar zijn gerealiseerd, inclusief eventuele voor- of achterstanden uit voorgaande jaar. De beoordeling is gebaseerd op gegevens uit het COA-taakvolgsysteem, afgestemd en waar nodig aangevuld met door de gemeente verstrekte informatie. **Beoordeling:** Gemeente Borne heeft de taakstelling voor 2025 volledig gerealiseerd en sluiten het IBT-jaar af met een voorsprong van 23. Op basis hiervan is het kleurbeeld IBT 2026 vastgesteld op groen. Het behalen van beide halfjaarlijkse taakstellingen en het verhogen van de voorsprong uit voorgaand jaar door 17 extra personen te huisvesten is een resultaat dat, samen met de geleverde inspanningen, complimenten en waardering verdient.	Groen	• Voldaan aan de wettelijke taakstelling, inclusief het wegwerken van een eventuele achterstand uit vorige periode(n) <u>Intensiteit toezicht: laag</u> • Maandelijks monitoren voortgang. • Jaarlijks ambtelijk overleg provincie-gemeente. • Bij signalering dat de taakstelling mogelijk niet wordt gehaald, plant de provincie een (extra) ambtelijk overleg in om informatie op te vragen en te beoordelen welke acties nodig zijn om alsnog aan de taakstelling te voldoen.
Erfgoed	De Gemeente Borne kent een actuele verordening uit 2018. Borne heeft voor erfgoedadvisering een adviescommissie omgevingskwaliteit met als basis de erfgoedcommissie van Het Oversticht met ook 2 lokale leden en de stadsbouwmeester. De Erfgoedcommissie heeft 11 adviezen afgegeven waarvan niet is afgeweken. Het VTH-proces is zorgvuldig ingericht. Nieuwe ontwikkelingen worden getoetst aan een archeologische- en een cultuurhistorische waardenkaart.	Groen	Voldaan aan eisen Omgevingswet: • Het hebben van een actuele gemeentelijke erfgoed-verordening • Het hebben van een onafhankelijke en deskundige gemeentelijke erfgoed commissie; • deskundige uitvoering van vergunningverlening en handhaving ten behoeve van het aanbrengen van wijzigingen aan rijks monumenten. • Nieuwe bestemmingsplannen conform de Omgevingswet. *Intensiteit toezicht:* laag • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: maximaal 1 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)